

Programové priority

Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce na obdobie rokov 2020 – 2023

- 1. Legislatívne upraviť povinnosť dodržiavania etických zásad pri výkone sociálnej práce u všetkých sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, ako základného predpokladu kvalitného výkonu odborných činností v oblasti práce, sociálnych vecí a rodiny, prípadne v špecifických oblastiach zdravotníctva, školstva, vnútra, spravodlivosti**

1.1. Legislatívne upraviť záväznosť dodržiavania Etického kódexu sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce pre všetkých sociálnych pracovníkov

V zmysle súčasného právneho predpisu zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci, je etický kódex záväzný len pre členov Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce (ďalej len „Slovenská komora SPaASP“). Navrhujeme legislatívne upraviť povinnosť dodržiavať Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce všetkými sociálnymi pracovníkmi, asistentmi sociálnej práce ako podpory formovania profesie sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce, ako základného predpokladu profesionálneho výkonu sociálnej práce a úcty spoločnosti k tejto profesii. Dodržiavanie etického kódexu, prostredníctvom povinnej registrácie v Slovenskej komore SPaASP by malo byť v záujme všetkých sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce nezávisle od statusu člena komory.

- 2. Rozšíriť kompetenciu Slovenskej komory SPaASP o zabezpečovanie vzdelávania, celoživotného sústavného vzdelávania sociálnych pracovníkov na Slovensku ako hlavného predpokladu garancie odbornej spôsobilosti na výkon sociálnej práce**

2.1. Inštitucionálne a finančne podporiť Slovenskú komoru SPaASP ako nezávislú profesijnú organizáciu sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, ktorá bude plniť zákonné podmienky ďalšieho vzdelávania sociálnych pracovníkov, najmä plnenie osobitných kvalifikačných predpokladov a podmienky na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny prípadne v špecifických oblastiach zdravotníctva, školstva, vnútra, spravodlivosti

Slovenská komora SPaASP má zákonné opodstatnenie a tiež odborný potenciál pre zabezpečenie kvalitného a kvalifikovaného vzdelávania sociálnych pracovníkov na Slovensku. Vzhľadom však na nepovinnú registráciu sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce v Slovenskej komore SPaASP, nemá dostatočné finančné zdroje, ktoré by jej umožnili reálne o túto kompetenciu sa uchádzať (i keď táto požiadavka bola MPSVR predložená). Návrhom zástupcov Slovenskej komory SPaASP v rokovaníach s MPSVR bola možnosť realizovať takéto ucelené, jednotné a odborné vzdelávanie prostredníctvom národného projektu.

3. Zjednotiť podmienky výkonu sociálnej práce v pôsobnosti štátnej správy a orgánov miestnej, resp. územnej samosprávy, ako aj „tretieho sektora“

3.1. Legislatívne ukotvenie odmeňovania sociálnych pracovníkov zabezpečiť jedným právnym predpisom a jednoznačným definovaním pracovných pozícií. Rozlíšiť náročnosť vykonávanej sociálnej práce najmä podľa stupňa výkonu (v rezorte, v rôznom stupni výkonu pôsobnosti ap.) a riešiť ju osobitnými príplatkami

V súčasnosti vykonávajú činnosť vo verejnom záujme všetky subjekty pôsobiace v oblasti práce, sociálnych vecí a rodiny, prípadne v špecifických oblastiach zdravotníctva, školstva, vnútra, spravodlivosti. Verení poskytovatelia sú odmeňovaní v zmysle zákona o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, neverejní poskytovatelia sú odmeňovaní podľa Zákonníka práce, sociálni pracovníci pôsobiaci v štátnej správe v zmysle zákona o štátnej službe.

Rozdiely v odmeňovaní sociálnych pracovníkov sú napríklad aj v štátnych inštitúciách a nimi riadených zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, centrum pre deti a rodinu) tiež zmluvne zviazaných akreditovaných subjektov vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre štátnu správu.

Realizuje sa národný projekt, ktorého cieľom je aj definovanie jednotlivých pracovných pozícií. Výsledky tohto národného projektu by mohli byť dobrým základom pre ukotvenie požiadaviek.

3.2. Zjednotiť financovanie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Na Slovensku sú deklarované potreby a nedostatok sociálnych služieb. Existujúce sociálne služby sú financované z viacerých zdrojov, pôvod finančných prostriedkov je však spoločný, t. j. príjmy

z daní. Rozdeľovanie financií na činnosť sociálnych služieb je však pre verejných poskytovateľov chránené a zabezpečené zákonnými kompetenciami a istotami vyšších územných celkov, miest a obcí. Neverejní poskytovatelia nemajú na trhu žiadne trvalé minimálne istoty a podporu miest a obcí, výraznú časť svojich odborných kompetencií tak musia sústrediť na fundraising a „hľadanie peňazí“.

3.3. Poskytnúť istoty a kontinuitu vo vykonávaní sociálnej práce prostredníctvom projektov financovaných EŠIF

Proces nastavovania podmienok výziev (napríklad nerešpektovanie zákonných požiadaviek pri kvalifikačných predpokladoch, pracovnoprávne podmienky), financovanie projektov prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov je veľakrát komplikované, sú zastavované platby, subjekty podpory pre mimoriadnu fluktuáciu pracovníkov sprostredkovateľského orgánu nemajú odbornú a jednoznačnú metodickú podporu pri realizácii projektov. Neistoty tak selektujú odborných sociálnych pracovníkov, ktorí by boli ochotní zapojiť sa do projektov.

4. Podporiť profesionalizáciu sociálnej práce

4.1. Odstrániť výnimky z kvalifikačných predpokladov na výkon odbornej činnosti sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce

V súčasnosti sú v právnych predpisoch definujúcich kvalifikačné požiadavky na výkon sociálnej práce (napríklad § 45 zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci, v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) upravené nesystematické výnimky, ktoré znižujú a dehonestujú odbornosť sociálnej práce. Navrhujeme tieto výnimky prehodnotiť, prijať prechodné obdobie na doplnenie kvalifikácie, prípadne akceptovať len dlhoročné pôsobenie v oblasti sociálnej práce.

4.2. Profesionalizovať sociálne služby primeranými kvalifikačnými požiadavkami

V zmysle súčasnej legislatívy, t. j. zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, je pri registrácii sociálnej služby kvalifikačným predpokladom pre garanta (spravidla riadiaceho pracovníka) sociálnej služby akékoľvek vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa, u niektorých sociálnych služieb stredné odborné vzdelanie, pričom na odbornosť sa neprihliada. Riešením profesionalizácie sociálnych služieb by mali byť minimálne kvalifikačné požiadavky okrem stupňa vzdelania aj na odbornosť v humanitných odboroch (sociálna práca, sociálna pedagogika, špeciálna pedagogika,

liečebná pedagogika, andragogika, psychológia, príp. ďalšie príbuzenské odbory), resp. podmienkovať doplnenie vzdelania v uvedených odboroch zákonnými lehotami.

4.3. Využiť potenciál výkonu samostatnej praxe sociálneho pracovníka

Zákon o sociálnej práci umožňuje sociálnu prácu realizovať prostredníctvom povolenia na výkon samostatnej praxe v oblasti opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a v sociálnych službách v taxatívne vybraných druhoch (špecializované sociálne poradenstvo, sociálna posudková činnosť), ktoré vydáva Slovenská komora SPaASP. Tento inštitút je doposiaľ minimálne využívaný. Jeho širším uplatňovaním v druhovo obsiahlejšom spektre sociálnych služieb by sa mohlo pomôcť najmä menším samosprávam, ktoré si nemôžu dovoliť zamestnávať sociálnych pracovníkov na plné pracovné úväzky. Práve vďaka výkonu tohto slobodného povolania by si mohli „objednávať“ len konkrétne výkony odborných činností sociálnej práce. Taktiež by mohol pomôcť pritiahnúť mladých ľudí v odbore, ktorých perspektíva „sociálneho pracovníka– podnikateľa“ osloví a rozhodnú sa zostať v sektore.

5. Vrátiť efektívny a adresný výkon sociálnej práce kompetentným inštitúciám a subjektom

5.1. Prehodnotiť kompetencie subjektov vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately formou terénnej sociálnej práce

Otvoriť zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a prehodnotiť efektívnosť kompetencií zainteresovaných subjektov pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately terénnou formou. Pri preventívnom pôsobení uplatniť základný princíp subsidiarity (obce a mestá, akreditované subjekty, subjekty vykonávajúce výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka, úrady práce sociálnych vecí a rodiny). Terénnu sociálnu prácu v centrách pre deti a rodinu uplatňovať len pri realizácii pobytových opatrení súdu a po ich ukončení. V súčasnosti sú klientmi centra pre deti a rodinu deti a ich rodiny, u ktorých sa nerealizujú pobytové opatrenia súdu, s rôznou miestnou príslušnosťou. Odstrániť duplicitu vstupovania a zasahovania súbežne viacerých terénnych sociálnych pracovníkov do rodinného prostredia (terénni sociálni pracovníci obce, centra pre deti a rodinu, komunitní pracovníci komunitných centier, sociálni pracovníci úradov práce, sociálnych vecí a rodiny).

5.2. Reorganizovať kompetencie pracovníkov na úradoch práce sociálnych vecí a rodiny tak, aby sa do pracovnej činnosti všetkých sociálnych pracovníkov, ktorí rozhodujú o sociálnych nárokoch, dostala terénna sociálna práca

V súčasnosti nie je prepojenie medzi sociálnym pracovníkom rozhodujúcim o sociálnej dávke a príspevkoch s klientom a terénnym zisťovaním, prioritnou pri výkone je elektronizácia spisovej agendy.

Napríklad: na oddeleniach pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávkach rozhodujú sociálni pracovníci o hmotnej núdzi bez kontaktu s klientom a terénnym zisťovaním, vykonávajú administrátorov spisovej agendy. Prijímanie žiadostí, poradenstvo a terénne zisťovanie patrí do kompetencie iných oddelení a pracovníkov.

Na oddeleniach peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálni pracovníci vybavujú klientov a rozhodujú o nárokoch bez prepojenia na terénne zisťovanie. Opäť kontakt s klientom v prirodzenom sociálnom prostredí patrí do pôsobnosti iných sociálnych pracovníkov.

5.3. Legislatívne zjednodušiť systém sociálnej pomoci prostredníctvom sociálnych dávok , čím sa vytvorí priestor na adresnosť, efektívnosť a odbornosť výkonu sociálnej práce úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny

Zjednodušiť systém posudzovania odkázanosti na pomoc v hmotnej núdzi. Zrušiť neefektívnu podporu prostredníctvom dotácií na stravné a školské potreby cez úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Výplata predmetných dotácií, bez výraznejšieho podielu klienta, zbytočne zamestnáva ďalšie inštitúcie – úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, obce a mestá, základné a materské školy.

Na úseku peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia zrušiť každoročné skúmanie príjmu poberateľov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu. Tento neefektívny a výrazný pracovný čas odborných sociálnych pracovníkov venovať sociálnemu poradenstvu a terénnej sociálnej práci.

V súčasnosti vykonávajú odborní sociálni pracovníci administratívne úkony súvisiace s elektronizáciou spisov, ktoré by mohli vykonávať pracovníci v nižších pracovných pozíciách bez potreby kvalifikačných predpokladov na výkon sociálnej práce.

Zoznam citovaných právnych predpisov:

Zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce

Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov